

šolo bolj prikladnimi spisi zamenilo. Izide pa drugi natis v založbi Ligelove knjigarnice v Celovcu do srede tega meseca; če bi pa trebalo, utegne se prvi razdelek (1—6 pol), že razposlati. II. del Cvetnikov pride v teku prihodnjega leta na svitlo; v njem se bode napredovalo, kar se je v prvem pričelo. „Glasnik.“

* Matica slovaška. — 12. dne septembra meseca je bila 4. glavna seja slovaške „Maticice“, h kateri je prišlo iz vseh strani okoli 300 domorodcev. Njeno premoženje od leta do leta bolj narašča, tako, da šteje sedaj že 57.682 gld. 84 kr., kar daje na leto 3273 gld. 94 kr. obresti. Med knjigami, ki v kratkem zagledajo beli dan, so: II. in III. tečaj matičinega „Letopisa“, 2. natis 1. dela „Čitanke“, „Ovocinár“, Čulenova „Počtoveda“, „Národní kalendár za l. 1867“ in „Spomenica“ tristoletnice N. Šubič-Zrinskega.

Ozir po slovanskem svetu.

Etnografična (narodopisna) razstava v Moskvi na Ruskem.

(Konec.)

Razložili smo tako svojim čitateljem vse precej na drobno, česar želi odbor, da se pošlje v Moskvo v razstavo. Rekli smo že iz začetka, ako se Slovenci udeležujemo razstav v Parizu, Londonu, Hamburgu itd., da je treba, da se udeležimo tudi slovanske izložbe v Moskvi, kakor se bojo udeležili, kolikor je po časnikih nam znano, tudi Hrvatje po družbi jugoslavenske povestnice, Slovaki po Matici itd. Ali bi samo mi Slovenci zaostali? Slovenski narod, imeniten po svojem jeziku, je sploh poslednja leta si pridobil tisto važnost, ktera mu gré pred svetom, tedaj ne sme zaostajati nikjer.

Vprašanje je le: ali pa imamo kaj tacega zanimivega, da bi vredno bilo, da se pošlje v razstavo, v kateri bode konkuriral vés slovanski svet?

Ako rodoljubi slovenski še enkrat preberó, kaj vse se bode vzelo v izložbo, našli bodo, da imamo dokaj gradiva za-njo, in da posebno národne naše nošnje iz Kranjskega, iz Primorskega, iz Ziljske doline itd. bojo vredne zastopnice slovenskega naroda, pa tudi hišno opravo, hišno orodje itd. imamo, ki so gotovo zanimivi predmeti.

Naj se tedaj v vsakem kraji domovine naše, kateri ima v kakoršnem koli oziru kaj lastnega posebnega, loti saj po eden rodoljub, da nabere obleko ali kaj drugega po danem popisu in pošlje prihodnji mesec na Dunaj pod adreso, ki je bila v zadnjem našem listu nanzanjena. Ker je odločno rečeno, da obleka in vsaka druga stvar naj bode prav taka, kakoršna je med narodom navadna, ne olepšana in ne prenarajena, tudi stroški ne bojo strašili slovenskega rodoljuba.

In tako se nadjamo, da tudi slovenske dežele bojo vsled národne vzajemnosti vredno zastopane v slovanski izložbi.

Ozir po svetu.

(Prečudna oporoka.) Nedavno je umrl v Filadelfii v severni Ameriki bogat mož; njegova oporoka (testament) glasi se tako: „Da se hvaležnega skažem svojemu psu Epamiondu, ker mi je enkrat življenje rešil potegnivši me iz vode, da nisem utonil, in da mu ob enem zavarujem dobro življenje, odločujem to, da bode moja bivša gospodarica Petty hraniteljica, braniteljica in mati temu psu, velikemu dobrotniku mojemu. Od dne moje smrti naj dobiva ona vsak dan za svoj trud 75 frankov (frank 24 kr. našega srebra). Ta njena plača traja samo tako dolgo, dokler bode pes živ. V me-

secu njegove smrti ima ona dobiti vsak dan 613 frankov, — na dan smrti vsako uro 1250 frankov, — poslednjo uro njegove smrti vsako minuto 1875 frankov, in poslednjo minuto milega mi psa 2500 frankov vsako sekundo. Gospodu notarju nakladam dolžnost, da izpelje to oporoko.“ — Poslednji mesec po takem bo dobila gospodarica Petty 310.890 frankov, ako pa mesec ima 31 dni 311.503 frankov, povrh pa še penzijo. — Takega psa živiti in varovati bi pač marsikdo želel! Škoda, da ni več tacih — oporočnikov.

(Kolere domačija.) Kolera ali „kratelj“, kakor ji Hrvatje pravijo, je v izhodnji Indii domá, in sicer okoli potoka Ganges-a, kjer je polno velicih močvirjev, kamor potok nanaša razno nesnago, kakor mrtva trupla ljudi in mrhovino, pa tudi mnogovrstne gnjile ostanke rastlin. Vsi ti nanósi vsled silne pletinske vročine tukaj zeló hitro gnjijejo in potem zrak in vodo cele okolice kužijo. Vsled vsega tega in vsled družih še neznanih okolnosti imajo tukaj kolero neprenehoma kot udomačeno bolezen blizo tako, kakor mi mrzlico (zimico). Zato izhodnji Indijanci to bolezen poznajo že od starodavnih časov. Vendar je prvokrat še le 1817. leta tam tako morilna kuga postala pobravši toliko ljudi, da se v obče misli, da je še le 1817. leta prvokrat se pričela. Posihmal se je ta kuga čedalje bolj skozi 15 let po celem svetu razprostirala in je od leta 1830 *) se tudi v Evropi širiti začela, kjer je zdaj že večkrat bila in kamor je preteklega leta vnovič dospela. — Dosedanje skušnje res tudi kažejo, da kratelj ni pri nas domača bolezen; rojstni kraj njen je, kakor smo gori rekli, izhodnja Indija okoli reke Ganges-a, kjer se po gnjilini mrtvih trupel in rastlin neka posebna kužnina izcimlja, ktera je v stanu človeka okužiti. Skušnje pa dalje tudi to učé, da se v človeka, ki je za kolero zbolel, in to najbolj v čevah njegovih napravlja enaka kužnina, ktero nalezejo potem drugi ljudje, ki imajo nagnjenost do tega, da se jih ta kužnina prime, drugih pa ne. Ko pa je kolera dospela v kakošen kraj, kaže nam že zrak, da mora tak kraj neko posebno pripravljenost imeti do te kužnine, sicer bi si ne mógli razjasniti tega, odkodi da to pride, da v takem času po sto in sto ljudém, ki vendar, ako se varujejo, za kolero ne zbolijo, po trebuhu kruli, jih ščiplje ali celó na drisko dere. Ker je neka posebna, pa neznana miazma takrat v zraku, kolero v tacih krajih, kjer je domá, imenujejo „rumeni zrak.“

Kaj pa bo nam nauk iz vsega tega?

Ker zdaj vemo, odkodi se v Indii kolera dela, naj nam je snažnost v hiši in okoli hiše ob času kolere prva skrb. Vse, kar dela smrad, je netilo za kolero.

Ker pa dalje tudi vemo, da v izmetinah, ki pridejo iz čev bolnikovih, je največ kužnine, zato je treba, da se ti izmečki hitro odpravijo iz stanovanja, pa ne mečejo nemarno na gnoj ali kamor koli, ampak se brž polijó z vodó železnega vitrijola, o kateri smo že govorili, da krotí smrad sekretni najbolj.

Dopisi.

Dieppe na Francozkem 8. okt. T. — Iz tega francozkega mesta še menda „Novicam“ ni došel noben

*) Že 1831. leta je v Ljubljani prišla na svitlo menda malo znana slovenska knjižica pod naslovom: „Kolera. Potrebno poučenje za kmeta v vprašanjih in odgovorih. Natisnil Eger.“ Pač resnične besede stavi pisatelj v predgovor, rekoč: „Da pa pokažete, da v Boga zaupate, morate tudi tako delati, kakor pameten človek dela, ne kakor neumna živina. V tem se razločuje človek od živine, da prevdari, kaj bi mu utegnulo pomagati ali škodovati, in da to storí, kar mu pomaga, in pusti, kar mu škoduje.“ Vred.